

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

— — — SZERKESZTI — — —

Dr. BOROS GYÖRGY.

TARTALOM:

Elnöki meghívó a Dávid Ferenc Egylet rendes közgyűlésére	201	○	Sándor János beszéde a Dávid Ferenc Egylet ünnepén D. F. E. ifjúsági köre nevében	211
A szerkesztő asztaláról	202	□	Bizalmas levelezés	212
St. John Károly philadelphiai lelkész urnak az angol istentiszteleten Kolozsvárt mondott beszéde	203	□	Irodalom	212
Merengés	206	□	Egyházi és iskolai mozgalmak....	213
Uram	206	□	Nyugtázás	215
Kirándulás a dévai emlékünnepeyre	207	□	Pályázat	216

Mennyegzők, konfirmáció s más ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv. „SZIVEMET HOZZÁD EMELEM“ c. női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valálkülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K. Bőrkötés aranszéllel (barna, sötétkék, fekete) 6 K. Selyem és bársonykötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 K. Megrendelhető lapunk szerkesztőjénél.**

MATTAY és HUTTER

☼ BORKERESKEDÉSE ☼
Kolozsvárt. — Telefon 190.

Kitűnő asztali borok 72 f.-től 90 f-ig.
Pecsenyeborok 96 f.-től 2 K-ig.
Piros borok 1 K-tól 2.40 f-ig.

Szászvevesszősi borok a mélt. gróf De-
genfeld Lajos úr
terméséből1,20 f-től 2 K-ig.
Hegyaljai tokaji borok 1 60 f-től 6 K-ig.

DEUTSCH MIKSA KOLOZSVÁRT, MŰSZERÉSZ

Francia különlegességeket tucatonként 2 K-tól feljebb
szállít discretio mellett. Szemüveg és csiptetők 1 K-tól.

TELEFON 776.

TELEFON 776.

Az orsz. iparegyesületi ezüst disz. éremmel kitüntetve

Braun Mihály

:: HANGSZERKÉSZITŐ MESTER, ::
a kolozsvári zeneconservatórium szállítója.

Kolozsvár,

Wesselényi Miklós-u. 18.

A legnehezebb javítások művészi kivitelben elkészítettek.

Finom hegedűk, violák és csellók
készítési műterme. Valódi olasz,
nén et quint tiszta bél és csak
saját készített ényű fonott hurok.

Erdély legnagyobb reggeli lapja a

KOLOZSVÁR

Szerkeszti: POLONYI ALBERT.

Előfizetési ára: Egész évre 12 kor.

Félévre 6 korona.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

Kiadja:

A DÁVID FERENCZ-EGYLET.

Szerkeszti:

Dr. BOROS GYÖRGY

Főmunkatárs:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

Elnöki meghívó

a Dávid Ferenc Egylet rendes közgyűlésére.

Kedves tagtársaim! Augusztus hó 20-án megtartottuk ünnepléses szép közgyűlésünket. Hódoltunk Dávid Ferenc nagy szellemének és gyönyörködtünk barátaink nagy seregében. Nagy napok voltak azok. Jól esik főképpen azért, mivel külföldi testvéreinkkel újabb, bensőbb szövetségre léphettünk. Az angol, amerikai és magyar unitárius nők szövetsége örvendetes határozata díszes közgyűlésünknek.

Még azt is szívesen emlitem föl, hogy sikerült egy szép és értékes könyvvel gazdagítanunk az irodalmat: *Az unitárius vallás Dávid Ferenc korában és azután*. Remélem, hogy olvasóink méltányolni fogják és megismervén, ismertetik mindenfelé. Most rendes évi közgyűlésre készülünk, hogy beszámoljunk az elmúlt évről és az új időszaknak megfelelő új munkához fogjunk.

Erre a közgyűlésre, október 29-re tisztelettel meghívom mindnyájokat. Ne sajnálják a fáradságot. Egyben arra is kérem a t. fiókegyleti elnöktársaimat, gondoskodjanak a jelentés sürgős beküldéséről. Ez ideig kezünkhez érkezett a kereszteri fiók-egylet szép és értékes jelentése, melyben az egész multról beszámol; az udvarhelyi és marosi f. évi jelentéseiket küldötték be. A többit várjuk október 15-ig. Tagtársaimat ezuttal arra is kérem, tagdíjaikat küldjék be, hogy a közgyűlésen kedvező számadást nyújthassunk be.

Kolozsvár, 1910. szeptember.

Tisztelettel:

Báró Petrichevich Horváth Kálmán,
elnök.

A SZERRESZTŐ ASZTALARÓL.

Miért nem talált föl valaki olyan eszközt, a melylyel az idő kerekét meg lehetne kötni. Miért nem tudta valaki úgy rendezni a Dávid Ferenc ünnepeit, hogy minden unitárius jelen lehessen. Ha egyik sem volt emberileg lehetséges, az nem lehetetlen, hogy lélekben mindenki belemertüljön abba a szent hangulatba, a mely ott áthatott minden kicsinyt és nagyot.

Az összes unitárius lelkészek is tartottak Dávid F. emléktünnetet a maguk gyülekezetével. Melyik volt szebb, vagy népesebb? Melyik meghatóbb, melyik igazibb? Az, a melyben legtöbbet érezték, hogy a vallás nem olyan, mint az ünnepi öltözet, hanem olyan, mint a jobbkéz, a mely mindig munkában van. Dávid Ferenc nemcsak életében: halálában is mindig munkában volt, de halála után legtöbbet munkálkodott az 1910. évben. Ezidén, mert legtöbbet hallgattak szavára, legőszintebben foglalkoztak terveivel.

A Dávid Ferenc zsinat-hasznát sem szóban, sem számban nem lehet kifejezni. De némi fogalmat nyújthatunk a hatásáról, ha azt mundjuk, hogy sokan 5000 mérföld, tehát majdnem 10.000 kilométer utat tettek, hogy jelen lehessenek. Nem bánták meg a fáradságot, sőt minél távolabbról jöttek, annál jobban örvendettek. Hasznuk volt belőle a vendégeknek, de haszna volt az unitárius egyháznak, mert sokan, akik máskor figyelembe sem vették, most kalapot emeltek előtte, ha egyébert nem is — barátjaiért. Az egyszáz angol és amerikai egész életében emlegetni fogja a magyarokat, barátokat gyűjt neki, s mérsékli el-lenségeinket.

Egy unitárius leány elbeszélte nekünk, hogy ő is bejött a nagy zsinatra a saját költségén. Öröm volt látni azt a boldogságot, megelégedést, a mely átszellemiesítette szemét, szívét. A világnak minden kincséért nem adná, hogy ott lehetett abban a szép nagy templomban. Oly jól esett, hogy szegény leány létere ott lehetett az ő testvérei között. „Soha nem tudnám megbocsátani magamnak, ha nem jöttem volna el. Örökké szégyenleném, hogy a tengeren túlról eltudtak jönni öregrendü nők s én ne jöttem volna el itthonról. Hálát adok a jó Istennek, hogy megszegített!”

A pápa ujabban ismét egy köriratott adott ki motu proprio, melyben megmondja milyen új és gyakorlati eszközöket

kell használni a mind szaporodó modernisták ellen. Egyik orvosos az ifjuság nevelésének ellenőrzése. A papnövendékeket jól elő kell készíteni a tévedések elleni harcra, s meg kell tiltani, hogy újságokat és folyóiratokat olvassanak, hogy ezek nevonják el figyelmüket a tanulástól. Ezentul minden új állás elnyerésekor, előlépéskor stb. esküt kell tenniök a katolikus dogmákra és a pápa iránti hűségre,

St. John Károly philadelphiai lelkész urnak az angol istentiszteleten Kolozsvárt mondott beszéde.

Mi az igazság? A mai alkalom nagyon megfelelőnek látszik arra, hogy megmagyarázzuk, mi az igazság, vagyis milyennek látjuk azt ma. Én olyan igazságról fogok beszélni, melyet ma életbevágónak tartok. Mi nyitott szemmel nézünk és tisztult értelemmel keressük az igazságot. Mi mindig készek vagyunk beismerni tévedéseinket. De vannak bizonyos meggyőződéseink, melyekből sohasem tudunk kinőni. Ezzel az alkalommal önök előtt egy néhányra rá fogok mutatni:

Teljes szívemből és lelkemnek egész erejével hiszek Istenben, abban az örökkévaló szeretetben, aki nekem lételt adott és aki adta nekem ezt a csodálatos világot, melyben élek.

Hiszek Istenben, abban a tökéletes valóságban, akinek szándékát soha semmiféle hatalom föl nem tartóztatta és akinek cselekedetei sohasem voltak csodaszerűek. Nem hiszem, hogy valaha lett volna ördög.

Nem hiszem, hogy valaha történt volna csoda. De hiszem, hogy mindig az Isteni erő munkálkodott ellenállhatatlan hatalommal és mindig jóra irányuló szándékkal.

Mi Isten szeretetében élünk és mozgunk. Mindenki kedves ő előtte és mindenki előtt egy határozott irány van, amelyet követve, a tökéletes élet felé közeledik. Az Isten személy tehát olyan, akivel mi közösségben élhetünk. Ő vezetett minket, születésünk óta mostanig, ő fog vezetni a földi élet határáig, ő fog támogatni és lelkesíteni.

Hiszek az emberben! Hiszek az emberben, aki az Istennek legnemesebb teremtménye, aki az isteni gondolat rendszeres fejlődésének, legmagasabb pontján áll, és aki minden gyengeségei mellett is fel van ruházva tehetségekkel, hogy mind nagyobbra, meg nagyobbra nőjön.

Az ember nagyobb, mint mindazok a tudományok, törvények és bibliák, amelyeket készített. Az ember nagyobb mindenél, amit maga Isten érette teremtett. Az ember halhatatlan.

Én hiszem, hogy az emberi természet a jóra hajlandó, hogy abban lehet bizni, hogy a bizalomra és szeretetre mindig megfelelő választ ad, mignem végül minden lélek szép és dicsőséges életet fog élni.

Hiszek Jézus Krisztusban, a bibliában, a vallásban, a boldogságban, a haladásban, az értelemben, mivel mindezek emberiek. Én erősen hiszek az emberben.

Hiszek a jelen életben! hiszem, hogy ez a mi világunk istenileg van teremtve, a fejlődés rendszeres törvényei szerint, hogy az ember származásának és haladásának egyedüli tere legyen.

A világ nem a bűn tanyája, sem a siralmak völgye. Ez istenileg teremtett hely az erkölcsi élet számára, hol a lélek megtalálja a tért és az alkalmat a növekedésre. Felséges dolog az élet. Nagy áldás, hogy mindnyájan ragaszkodunk az élethez, s hogy minden lélek igyekszik a maga útját megtalálni.

Hogy vajon az ember a jó, a rossz, vagy a közepes uton halad-e, azt emberileg meg lehet bírálni, de az Isten örökké tartó birodalmában csekély jelentőségű. Mindenkire nézve az a fő dolog, hogy hogy indul el az élet utain. Legnagyobb áldás, mit Istentől nyertünk, hogy az erkölcsi élet örömeit élvezhetjük és annak útjain előre haladhatunk.

Én tehát hiszek ebben az életben, amely nekem, önöknek és mindenkinek határtalan mértékben nyújt alkalmat a boldogulásra. Ha megpróbáltatásokkal találkozunk, annál jobban megerősödik erkölcsi bátorságunk. A bűn csak azt mutatja, hogy mit kellett volna tennünk és a megtérés mire fog vezetni. A bánat és a veszteség fölébresztik az emberi lélek szentebb tehetségeit és nyilvánvalóvá teszik előttünk, hogy egykor végül a halhatatlanság lesz jutalmunk.

Hála Istennek, az ember haladásának és munkásságának nem szab határt ez a világ. Hiszek a jövő életben. Örömet és gyönyörűséget érzek, midőn szemlélem azokat az alkalmakat, melyek az embert munkára serkentik és növekedését elősegítik, de sokkal inkább lelkesedem azokért a kincsekért, melyek még el vannak zárva szemem elől. Szívem egész szenvedélyével, legteljesebb őszinteséggel hiszem, hogy van egy élet, amely örökké tart minden lélek számára. Az a pillanat, mely a halált megelőzi, nem lehet utolsó alkalom arra, hogy a lélek a maga erejét érvényesíthesse. Az Isten nem ismer olyan dolgot, amilyent e szavak „utolsó alkalom“ kifejeznek, mert az erkölcsi alkalom szükségképpen örökké tartó.

A halál kapui minden belépő előtt olyan sok alkalmat nyitnak föl, melyekről még csak nem is álmodott. Nagy cselekedetek sorozata fog következni azután. Isteni föladatak fogják növelni erőnket és haladásra indítani lelkünket. Szomorú kép tárul fel azok előtt, akik ahelyett, hogy növelték volna, elpazarolták erkölcsi erejüket. Szomorú jövő és szenvedés, de nem halálos. Lenni fog ott gyógyulás is, lenni fog gyöngédség, lenni fog segedelem és engesztelő isteni büntetés. Tehát vagy egy, vagy más uton-módon Isten mindenkit lelkesíteni fog, hogy a jövő életben kínálkozó nagyszerű alkalmakra készüljön.

Az embereknek mindenik nemzedéke föl fogja használni a neki kínálkozó alkalmakat, mindenki találkozik az élet hullámai között kemény sziklával, amelyekben meg kell ütköznie, de tudni fogja, hogy nem fog elenyészni, semmivé lenni azután, hogy az összeütközés megtörtént. Nem, mi azzal a nagy hullámmal haladunk, mely örökösen tart. Bármilyen viszonyok között is élünk a jelen életben, mi haladunk tovább és tovább és kellő időben mindannyian meg fogjuk találni a jó alkalmakat és eljő a kötelesség teljesítésének ama derült napja, melyre oly régóta gyűjtöttük erőnket. Mi az eljövendő szép világban képesek leszünk teljessé tenni életünket. Akkor megfogjuk valósítani a legjobbat. Mégis az az örökkévalóság birodalmában csak kezdő lépés lesz, hogy azután fölépíthesse minden lélek a maga számára azt a nagyobb és tágasabb menyszigetet, amelynek eljöveteleért Istennel együtt munkálkodunk mindazon viszonyok között, melyek sokkal szebbek, mint hogysem megsemmisülhetnének.

Ez a nemes és bizalomteljes hitünk meg volt s kell, hogy meglegyen ezután is. Ez az erkölcsi élet főalapja. E nélkül nincsen indokolva létezésünk. Ha a jellemre alakító befolyást nem gyakorolnának, nem tekinthetnők a magunk meggyőződésének. Most pedig prédikáljuk a lelkek épülésére.

Rajta tehát, folytassuk ezt a munkát állandóan növekedő jókedvvel és alázatossággal. Szívvel, lélekkel és minden erővel higyjünk, mint hitt Jézus, a mi vezérünk. Hitünk erre s csakis erre a célra irányuljon.

Jézus szólit zivatarban,
Életünk zajgó tengerén,
Éjjel, nappal hallszik a szó:
Kövess engem légy enyém!

Mindennap elhangzik a hívó szó, mindennap felelni fog rá az a lélek, amelyben olyan kész az akarat, amilyen a Jézusé volt. És mindennap hallani fogja minden hív szolga: „Kevesen hív voltál, többre bizlak ezután.“ Az Isten lát, ő világítja meg utadat, tőle származik a helybenhagyó szöveget.

MERENGÉS.

Anyám —

A gesztenyék ezergyertyásan állanak.
A nap öléből ömlő aranysugarak
Elnyilazzák az égről, ime, a borut,
Anyám, hát csak mi leszünk mindig szomoruk ?

Anyám, csak hozzánk nem tér soha gyógyulás ?
Te ifju voltál egyszer és fehérruhás,
Beh szép volt, hogyha úgy vasárnap reggelen
Felöltöztél, hogy a templomba jöjj velem,
Dudolgatva fésülted nagy, sötét hajad,
Anyám az az idő már sohse tér meg ?
Én sohse leszek többé, soha gyermek
S a te hajad örökre ősz marad ?

Berde Mária.

URAM...

Uram tudod: hogy akiket szerettem
Azok előtt sohse hullattam könnyet,
Soha se lett szívem egy sohajjal könnyebb.
Uram tudod: hogy sohase akartam,
Hogy egy közülök szomorunak lásson,
Hogy fájjon nekik panaszkodásom.
Uram, tudod: hogy annál büszkébb voltam,
Hogy ellenim előtt a szívem fájjon,
Hogy közülök tán egy is megsajnáljon
Uram, tudod: hogyan szenvedtem én:
Lelkem megverték, szinte haldokoltam
S álarcban jártam, ragyogó mosolyban.
Mert volt kivel megosszam bánatom.
A ki előtt lehullott a hazugság
És megnyitottam a szívem kapuját.

Mint napra a virág: kibomlott lelkem,
Sebem fölszakadt, szemem könybe tört meg,
Kereszttel vert vállam elébe görnyedt.
Te voltál kihez mindig igaz voltam
Uram, titkosom voltál mindig nékem:
Bizalmasom, meghittém, menedékem...

Berde Mária.

Kirándulás a dévai emlékünnepelyre.

A kolozsvári állomás élénk. Két nap magasztos ünnepei után, az unitárius világ színe-java igyekszik a pályaudvarra, honnét külön pótvonat fog vinni minket, mintegy 100 angol és amerikai testvéreinkkel — az unitáriusok Golgothája felé Dévára, hol lánglelkű Apostolunk Dávid Ferenc lelte halálát.

Újból elvonul lelki szemeim előtt e gyönyörű kép minden mozzanatával. Egy kinematographot állítok be; ha gyenge felvételek, elnézést kérek — csak amateur vagyok.

Gyönyörű idő. Az égen egy felhő se látszik — szellő sem lebeg, szélcsend uralkodik. Kedves ismerős alakok a Perronon. Mindenki jókedvű. Pakjainkkal kezünkben várjuk a mi vonatunkat. Éles fütty jelzi érkezését. Beszállás, tolongás nélkül. Ugye bár furcsa, de bizonyos, nem maradunk le, hiszen most ő jön értünk, nem várja más állomás a menetrendi pontos időre. E vonat csak unitáriusokat visz s az ünnepeyre menőket; nem sietős a dolga. De mégis, mintha így is kevés lenne a hely, pedig van elég kocsik. Ha csak másodosztályu jeggyel utazik itten mindenki, akkor minek tettek első osztályu kocsit is — előre az első osztályba! Aki mer az nyer. Így utaztunk másodosztályu jeggyel első osztályon.

De nézzünk ki csak a coupé ablakán. Gyönyörű panoráma. Viruló vetések, váltakozó bércek — üde természet. Az erdélyi hegyes-völgyes vidék érdekes, változatos — mindig újabb és újabb szépségek tárulnak elénk.

Kellemes hangulatban utazunk. Az angol és amerikaiakkal most kezdünk csak igaziból barátkozni. Kivált egyikük nagyon kedvesen ragaszkodik hozzánk. Mindegyre betekint fülkénkbe — mosolyog, nevet — s mi viszont. Tolmácsunk vísitbe ment s mig visszajön, addig csak nevetünk egymásnak — ő beszél ango-

lul, mi magyarul. Egyikünk sem érti mit, de azért jól mulatunk — ő neki is tetszik a társalgás. De tolmácsunk már itten is, most már beszélhetünk. Kéri — az amerikaink — mondja el, hogy ő mennyire szeret minket, ha beszélni nem is tud velünk, de ő a szemeinkből olvas, a szívünkig lát stb. Végre aztán megajándékoz a fényképével minket férfiakat. (Reá írta: Wilford J. Litchfield. Boston.)

Mikor azonban a leányok is kérték, hogy adjon nekik is — hát a leghatározottabban tiltakozott ellene — mivel náluk az a szokás, hogyha valamely leánynak fényképét adja, avval el is jegyezte magát.

Na, de végre is megérkeztünk. Ahá, jön már Boros dékán ur, a fáradhatatlan főrendezőnk — s írja fel, kik akarnak ebédelni a vonaton, mert Tövisen étkező-kocsit fognak csatolni.

A hőség óriási. Az amerikaiak nevetnek „Mi, ez melegség? — Jöjjenek hozzánk, hiszen nálunk az ilyen időjárást hűvösnek nevezik“ Na, köszönöm, de akkor jobb mégis itthon. Szóval ők hűsöltek, mi meg izzadtunk.

Elérkezett az ebéd ideje. Betolakodtam az elsővel. Legelőször is megittam egy üveg kristályt, azután meg jól laktam a finom ételekből. De mint minden jónak, ennek is hamar vége lett. Jaj! Ujból vissza a pokoli hőségbe. S míg a coupéig eljutok, egy éhező tömegben áttörni magam, melyik már türelmetlenül várja a folyosón, mikor végezzük ebédünket, hogy ők is jöhessenek. De valahogy mégis csak eljutottam. Kinyitok ajtót, ablakot, nagy cugot vágok, de olyat, hogy csak úgy füttyül a szél — s mikor már kezdek félig-meddig magamhoz térni — hát jönnek „Jézus, de könnyelmű — ilyen léghuzamban — hiszen meghül“ — Be kellett ujból tegyek minden ablakot s így jöttem Piskiig. Igaz, többet egy szó adására se voltam képes egész uton, kiszáradt a torkom.

Tehát végre Piski! Legalább ihatom valami frissítőt. Leszálltam. Vettem egy görög dinnyét s elbántam vele törökösen dehogyis, az amerikaiak szerint úgy eszem a dinnyét, mint náluk otthon a fekete emberek — szájjal harapják — magostól nyelik. Nó mondok, hiszen én is „Fekete“ ember vagyok.

Innen egyenesen Vajdahunyadra vitt vonatunk. Pakkunkat ottan hagytuk, mi meg elindultunk megnézni a dicső várat. Nagyon szívélyes fogadtatásban volt részünk — a város polgármestere lelkes szónoklattal üdvözölt e nemes városban, hol büszkén nézhetik meg vendégeink is a régi erős várat s a haladás elragadóan imponzáns vas-gyárat.

Lankás helyen vezet az út a várba, mely merész alkotásával kimagaslik. Gyönyörű így kívülről. Elragadóan fenséges — igazi fejedelmi. Eláll a szó e látványnál. Micsoda értéke lehetett

a maga korában? Mily sok pénz, — mennyi erő kellett ennek felépítéséhez? Mi csak bámúljuk!

A vár északnyugati oldalánál vagyunk. A város felől a *himes-torony* emelkedik, reá tűz a nap. Az ércember ottan fent a tetején tündöklőn fénylik — kihívóan, büszkén áll kopjával kezében. Mesés kilátásban lehet része. Mellette a *tárházat* látjuk, mely alatt a *rondella* (kínzóhely) van, majd a *németek háza*, *kapu-torony*, alatta a *várkapú* és *hud*. Innen jobbra a *várpalota*, ennek végén a *Kapisztrán torony*, tovább a „*Nebojsza*“ folyosó és *torony* látszanak. De menjünk csak közelebb. Egy fahid vezet a vár kapujához. alatta egy félelmetes mélység, a vár árka, hová háborus időben beengedték a vizet, mely az egész várat körülnyaldosta. A nagy melegben jól esett, hogy már beérkeztünk a vár előcsarnokába, hol ugyancsak friss levegőben, kellemesen hűsöltünk, míg az egész társaság oda nem ért, hogy aztán innen kalauz segítségével és magyarázatával megnézhezzük a várat, azaz annak nagyobb részét. De már mind együtt is vagyunk — indulhatunk. Ez itt jobbra a főkaputól a restaurált *lovagterem*, itt már hideg van, nagyon hideg. Bemegyünk, de rögtön kijötünk, igen gyors átmenet lenne — várunk egy kissé a lehülésre. Gyönyörű terem, két sor márvány oszlop csúcsives kúpokkal, ezen nyugszik a mennyezet keramit padozatán a Hunyadiak, Szilágyiak és az ország cimerei. Láttuk azután: a *várkapolnát*, melyet Hunyadi János építtetett, oltárhelyével, karzatával, szentségtartóival; — az udvaron a sziklába ásott 25 méter mély kút, fenekén 2 méternyi vízzel, melyet a monda szerint 3 török ásott 15 évi munka után; — a *zöngért*, azt a helyet, hová az elítélteket a vad állatok közé engedték; — lenéztünk arról a magaslatról, ahonnan dicső elődeink (!) gyönyörködtek a halálra szánt emberek és kitéhtetett állatok élet-halál küzdelmeiben; — a *doboló* és *munitiós* bástyákat, honnan szép kilátás van a városra.

Na, de most már másszunk is egy kicsit. Szűk *kerengő* (csiga) lépcső visz fel az emeletre. Itt van a *felső lovagterem* most egy, de hajdan három részre volt osztva (Asszony háza, Úr háza, nagy palota) ennek falán elmosódott freskókat láthatunk. Innen a *Kapisztrán lakosztályába* mentünk fel. *Nebojsza folyosóra* egy fahidon át jutunk s innen sok-sok meredek lépcsőn fel a „*Nebojsza toronyba*“ érünk, honnan gyönyörű kilátás esik egész a Retyezát hegyláncig, hol most hó látszik. Régi szép dolog. Fáradtságos felmenet — még kinosabb lejövet. A földszintén még láthatjuk Hunyadi László restaurált születési helyét — s a régi emlékeket összegyűjtve hozzáértő ember sokra becsüli.

De már késő van — megköszönjük a kalauzolást s indulunk a vasgyárhoz. Fárastzó út odáig, hegyen fel, porban, napon. Itten élet van, sürgés-forgás, de még tűrhetlenebb meleg. Egy mérnök

vezetése alatt megyünk fel-le, sok lépcsőt mászunk, de megérdemli a fáradságot. Az emberi elme diadalát bámúljuk, Mily óriási módon folyik itt a munka, mily rengeteg méretek mindenben — igazán élvezetes. — Láttuk az olvasztókat, itt dolgozzák fel a gyalári vaskövet. Az adagolás az érctérről történik — csilléken hozzák a vaskövet, ezek megolvasztásához rengeteg hő kell — a felmelegített (500—700 fokra) levegőt nagy erővel fujtatják az olvasztókba. A csapolás elragadóan szép látvány. Előbb a más felett uszó könnyebb fajsúlyú salak lesz lecsapolva. A csapolónyitást vasruddal betörik, mire előrohan a tüzes lángtömeg, fehér izzó sugárban, melyet aztán vezetéken vas csillékbe bocsátanak s azokban kihűlni hagyják s elhordják. Vasat hasonló módon csapolják. A vakító fénnel lassan folyó olvasztott vas félelmetesen halad előre — az emberek szótlannul, kipírult arccal, vas rudakkal szabályozzák folyását — mignem az óriás méretű formát betölti s akkor elzárják a nyilást agyagdugóval. A kihűlt vasat széttörik s elraktározzák.

Vonatunk vár. Elindultunk tehát valódi útunk felé, hol minden unitárius átszellemült lélekkel veszi le kalapját — vértanaságot szenvedett dicső Apostolunk kálváriája felé. Hamar ottan is vagyunk. Banda szó mellett robog be vonatunk. Küldöttség és bandérium fogad. Sziveinket jóleső érzés fogja el — elragad a szeretet és ragaszkodás e kedves megnyilatkozása s érezzük, hogy ez Dávid Ferenc, lánglelkű első püspökünk szellemének szól. Leszállunk. Köszöntjük egymást — meleg hangú szavak hangzanak el, melyekből kiviláglik, hogy szívesen látjuk itten minket, velünk éreznek, ünnepelnek. De már indul a bandérium. Nyalka legények lóháton, sokan, sokan, lovaik büszke fejtartással viszik, előttünk a banda, utánunk a kocsis sor beláthatatlan hosszúságban. Mindenütt éljenző tömeg közt lassu menetben érkezünk a városba. Még egy lelkes megnyilatkozása az igaz vendégfogadásnak — egy kitörő éljenzés — s evvel mindenki hazatért lakására, amelyet a jólszervezett t. rendezőbizottság már útközben kijelölt.

Estve ismerkedési estély. Eközben felhangzik a dévai várból a vajdahunyadi vasgyár zenekarának vidám hangja. A dévai vár gyönyörű kivilágítása — piros, fehér, zöld bengáli fénnel — igazi elragadóan szép látvány volt. A meghatottságig félelmetesnek tűntek fel a romok nagy arányai e világításban. Kellemes társalgás után fáradtan tértünk lakásainkra, hol kedves házigazdáink vártak meghálálhatatlan szeretettel.

Szép serpentin ut vezet a dévai várhoz. A kora reggeli órákban már megindul a közönség, hogy a friss üde levegőn tehesse meg a fáradságos utat. Mi is jókor kelünk. Kis társaságunk hamar összekerül s indulunk, hogy az elsőkközött lehessünk, kik föléérkezünk.

Köves, sziklás út néhol, t. i. mi a rosszabbik uton — a grádicsoknál mentünk, amely rövidebb, de fárasztóbb. Habár még 8 óra sincs, a meleg kezd kiállhatatlan lenni. Egy óra alatt fent vagyunk, azonban nem elsők. A rómoknál — minden kis árnyékban a közönség ellepte már a helyet. A beszédek, szavallat hatása alatt a meghatottság kezd erőt venni rajtunk. Egészen átszellemlünk, elragad minket a képzelet s látjuk Dávid Ferencz alakját — halljuk dicsősége hatalma tetőfokán beszédeinek, varázslatosan elbűvölő szavait. — De mint minden korát meghaladó embernek, veszni kellett neki is — látjuk a börtön, a rabság kínjait mily lelkierővel viseli, báuztatásul a jövő nemzedéknek, mely bizonynyal meg fogja érteni.

S igaza volt: a szabadelvü nyílt gondolkozás tért hódított s négyszáz esztendővel halála után méltán áldoztunk az ő halhatatlan emlékének.

Nagy apostolunk állítólagos börtönét és halála helyét — emléktábla jelzi a legjobb fülkében — mely ki van tatarozva. —

Befejezésül egy szívvel lélekkel énekeltük „Isten áld meg a magyart.“ Mélyen sziveinkbe vésve e magasztos ünnepélyt.

Később angol istentisztelet volt az Isten szabad ege alatt. Együtt énekelték a lágy dallamú zsolosmát — mely messze hangzott a természet ölen — eljutott az egekig — honnan mosolygó derüs fényvel küldötte le sugarait a nap, mintegy megelégedéseken a meny Urának, Istennek akarata folytán.

Délben deujeuné vol az angol és amerikaiak tiszteletére s 1 1/2 órakor elutaztak s a magyarok iránti hálás szeretettel vitték az eszmét, az unitarizmus diadalát — a szabadelvüség ez erős fészkéből.

Délben bankett, szép toastokkal — ez volt az utolsó mozanata az unitárius zsinatnak.

Feledhetetlenül emlékünkbén marad e jól sikerült kirándulás.

Kolozsvár, 1910. szeptember 18.

Fekete Sándor.

Sándor János beszéde a Dávid Ferencz Egylet ünnepén D. F. E. ifjusági köre nevében.

Midőn az unitáriusok s velük együtt a kereszténység többi felekezetei ünnepet ülnek Dávid Ferencz születésének 400-ik évordulóján, a D. F. ifj. egyesület is részt akar venni a kegye-

letnek e külső megnyilatkoztatásában. Hiszen a nagy reformator emlékezete, szellemi öröksége tömörített minket vallás-erkölcsi alapon álló egyesülésre. Oly örökségünk ez, melynek magasztossága méltó ideálja az eszményeket tápláló, — most eszményekért még lelkesülni tudó ifjuságnak. A kölcsönös megbecsülés, egymásiránti igazságos szeretet, a bessületes munka elmaradhatatlan jutalmába vetett hitünk a mi alapszabályaink. Ez acél igazságokat mi Dávid Ferenc élettörténetéből vontuk le; s ha életünk előre nem látható véletlenei meg nem gátolnak igyekvésünkben, ezeknek az igazságoknak akarunk, fogunk mi érvényt szerezni.

E szent meggyőződéssel helyesnek vallott elvek alapján fejazzék ki hálánkat a gazdag örökséget hagyó reformátor emlékezetének.

Bizalmas levelezés.

A szerkesztőség s a DFE. választmány tagjai sokszor tapasztalták, hogy az országban messze távol lakó hitrokon nők és férfiak szívesen olvassák lapunkat, de éppen oly szívesen irnak levelet s nagyon hálásak ha választ kapnak. Elhatároztuk, hogy helyet nyitunk lapunkban az ilyen levelezésre. Azt az eljárást követjük, hogy a kapott levelet gondosan elolvassuk, kívánságait lehetőségig teljesítjük. A levélből azt a részt, amely másoknak is szól, lapunkban kiadjuk, a többi részre felelünk magánlevélben.

Tudjuk, hogy sok vallási kérdést szeretnének megbeszélni valakivel olvasóink. Szívesen fogjuk tájékozni s arra is lesz gondunk, hogy rámutassunk könyvekre, felvilágosító olvasmányokra, cikkekre. Tehát egészen bizalmas, barátságos és atyafiságos módon járunk el.

Irodalom.

Ujonnan megjelent könyvek: *Beiktató ünnepély az unitárius teológiai intézetben* Kolozsvárt, 1910. május 28. Tartalma: Ima Péterfi Dénes. Megnyitó beszéd Ferenc József. Az unitárius egy-

ház megújhdása Lázár István püspöksége alatt (székfoglaló értekezés) Csifó Salamon. Korunk és a biblia (székfoglaló értekezés) Gálfi Lőrincz, Beiktató beszéd dr. Boros György. Üdvözetek : az Egyh. Képv. Tanács nevében Vári Albert, az unitárius főgymnasium nevében dr. Gál Kelemen, a Székely Kereszturi gymnasium levele.

A dékán szivesen küldi meg az érdeklődőknek.

Régi szentírásfordítások Komjáti Szent Pálja. A Heltai-féle Biblia. Irták: Viski Károly és Borbély István. Ára 1 kor. Akik a biblia fordításai és a nyelvészeti kérdések iránt érdeklődnek, sok érdekes és meglepő dolgot tanulhatnak e füzetből, a mely az ifju írónak tisztességére válik.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

Dr. Brassai Sámuel díszes sir- emléke immár készen van a kolozsvári temető felsővégén. Október 2-án délelött 11. órakor fog átadatni a város őrzetébe. Egyszerű, de nagy ünnepe lesz városunknak. Beszédet fognak mondani dr. Farkas Lajos biz. elnök, dr. Boros György biz. titkár, Ferencz József püspök ur és az intézetek képviselői. Énekelni fog a főiskolák egyesített énekkara.

Angol és amerikai vendégeink összesen 103-an jöttek el hazánkba. Budapestesen egy kis szerencsétlenség és fáradtság miatt egy pár visszamaradt, tehát hozzánk Kolozsvárra százan jöttek le. Amerikából 66-on voltak, kik között a tulnyomó nagy többség unitárius volt, de Universalista is volt egy néhány, Keresztény kevesebb és egy anglikánus. Angliából csak unitáriusok voltak 37-en. Más tudósításainkból megtetszik, kik szerepeltek.

Dr. Carpenter theol. igazgató kedvesen emlékezik vissza magyarországi utjára. Többek közt ezt írja: Milyen boldog napok voltak azok. Most már jó távol

vannak s azóta olyan sok más dolgot láttam, de emlékeim oly élénkek, hogy mindig körültem röpködnek s életem hátralevő részére kedves emlékek lesznek. Szives üdvözetemet kérem adja át a neje- nek, leányának és fejezze ki teljes tiszteletemet a nagyrabécsült püspök urnak. Szeretném, hogy ha az ő korát megérem az ő édes jószágosságából is legyen meg bennem valami.

Melyik lapok irtak Dávid Ferencről? Nem mondható, hogy a nagy napilapok valami erős érdeklődéssel kísérték volna a Dávid Ferenc-zsinatot, de köszönettel ismerjük el, hogy a beküldött cikkeket készséggel kiadták. Minden ilyen közlemény ránk nézve értékes. Már kértük volt olvasóinkat, hogy a mit ide vonatkozót látnak küldjék be. Déváról megkaptuk az összes lapokat. Más helyről is jött, de a gyűjtemény még nagyon hézagos. Pozsonytól Brassóig sok lapban lehetett egy pár sor. Az unitárius egyház könyvtárában Kolozsvárt teljes gyűjteményt akarunk összeállítani. Örömet meg-

őrizzük a beküldő nevét is, ha ráírja a lappéldányra. Várjuk, sürgetjük ezt a közérdekű figyelmet. Pálfi Márton könyvtáros, vagy lapunk szerkesztője szívesen veszik és nyilvánosan is megköszönik a küldeményt.

Angol nyelven előre kinyomtatva adtuk angol és amerikai vendégeinknek a magyar szónokok beszédeit mint Ferenc J. püspök ur elsőnap i máját, dr. Boros György vasárnapi imáját Báró Petrichevich Horváth Kálmán, Fekete Gábor, Kozma Ferenc, Ferencz József püspök ur beszédeit, Józsa Miklós ódáját báró P. Horváth Kálmán alelnök elnöki beszédét, dr. Boros György értekezését. A püspök ur beszédét a Christian Life egész terjedelmében közölte. Az angol beszédek magyarul fordítva egy füzethen a vendégek között kiosztattak.

A bordosi unitárius templom felszentelése. A bordosi unitárius híveknek szép és lélekemelő ünnepük volt szeptember 18-án. Ekkor szentelték fel kedves kis új templomukat, melyet Pákey Lajos mérnök tervezett. A templomépítés és berendezés tekintetében egész modern. A felszentelést Ferencz József püspök személyesen akarta végezni, de mert hirtelen meghült, kezelő orvosa nem engedte utra. Végh Mihály titkár küldte el maga helyett, ki Csifó Salamon tanárral utazott Bordosra. E községbe szép számmal gyűltek össze a szomszéd községbeli hívek, megjelent József Dénes vezetésével a dombói dalárda is, mely szép éneklésével a szíveket Istenhez emelte. A püspök felszentelési imáját Végh titkár mondta el áhitattal s majd a saját nevében is megáldotta a kis templomot, melynek alapját mint ravai rendes lelkész ő tette volt le. A felszentelő beszédet Péterfi Mihály szent-ábrahámi lelkész mondott élettapasztalat és bölcsességgel telten. Gyönyörű urva-

csorai agendát Szász András bőződi lelkész. Molnár Kálmán felolvasta a templomépítés történetét, majd Kádár Lázár esperes-helyettes áhitatos írása zárta be az ünnepélyt. Molnár Kálmánnak, a derék, ifju, lelkes papnak elérhetetlen érdeme van a templomépítés körül. Gratulálunk is hozzá. Lőrincy Dénes nyug. tábornagy és Gálffy Kálmán köri felügyelő gondnokok vezetése alatt a kereszttúrköri belső emberi kar és váliak szép számmal jelentek meg az ünnepélyen s emelték ezzel annak fényét és a bordosiai örömet.

Kitüntetés. Az E. K. Tanács József Dénes dombói tanítót igazgató-tanító címmel tüntette ki s meghatározta, hogy mindazok az énekvezértanítók, a kiknek iskolájában legalább két tanerő működik, ezt a címet használják.

Dr. Varga Béla unitárius főgymn. h. tanár egy évre külföldi tanulmányutrament Német és Angolországokba államisegélylyel. A kitűnő ifjunak sikeres évet kívánunk.

Hódoló iratot intézett a Dávid Ferenc emlék-zsinat király öfelségéhez születése 80 éves fordulója alkalmából, mely a zsinati ünnepel éppen összetett.

„Szívemet hozzád emelem“ az amerikai unitárius nők könyvtárában. A Dávid Ferenc-Egylet díszgyűlésén Miss Field a nevezett társaság egyik vidéki elnöke kedvesen emlékezett meg arról az ajándékkönyvről dr. Boros Gy. imakönyvéről, amelyet a Nők szövetsége bostoni könyvtárát díszíti.

Levél a szerkesztőhöz. Legnagyobb örömmel sorakozom én is a Dávid Ferencz Egylet tagjai közé. Nagyon vágytam már erre, amit most Isten segítségével elérhetek. Jól fog esni, ha néha hallhatok valamit szeretett hitrokonaimról

hisz oly távol vagyok tőlük, kivülem még csak egy unitárius ember van falunkban.	Dávid Ferencz Egyletnek, méltó, lelkes tagja leszek.
A mai postával küldöm az egy évi tagsági díjat s egyelőre most csak öt évre kötelezem magamat, de ígérem, hogy a	Gyalár, 1910. Vagyok igaz tisztelője, szívélyes üdvözléssel <i>Barabás Ilona</i> , tanítónő.

Nyugtázás.

Az egylet pénztárába a f. év június 22-től szeptember 20-ig rendes tagsági díjat fizettek: Abrudbányai Béláné, Antonya János, dr. Boros Györgyné, Csifó Salamon, Csifó Salamonné, Kolozsvár 910-re Domján Péterné 909—910-re Dánffy Alfréd, Dr. Engel Gáborné, Dr. Ferencz József, Farkas Vilmos, Fangh Erzsébet 910-re, Dr. Gyergyai Árpád 908—910-re, Hidegh Mihály, Hidegh Mihályné, Dr. Hintz György 910-re Dr. Hintz Györgyné 909—910-re, Kozma Ferenc, Kovács Gézáné, Lakatos Ferenc, Losoncy Albert, Dr. Lukácsi József Lendvay Emil, Macskási Lajosné, Magyar Mihály, Mikó Imréné 910-re, Mina János 907—910-re, Müller Gyula, Dr. Nyiredi Gézáné, Nagy Gyuláné 910-re, Nyirő Gézáné 909—910-re, Orbok Ferencz, Pákey Lajos 910-re, Dr. Pálffy József 909—910-re, Schuster Emil, Somlyai Mihály, Schönberg Miksa, Tarcsafalvi Albert, Tarcsafalvi Albertné 910-re, Vass Domokos 907—910-re, Dr. Váradi Aurél 910 911-re, Weress László 909—910-re, Ambrus Gergely 907—910-re, Árkosi Lajos, Benkő Mihály, 910-re, Biró Andrásné 919-re, Csegezi Árpád 910-re, Csongvay Géza 909—910-re Özv. Dengyel Jánosné 908—910-re, Dávid Albertné, Fekete Gyula, Finta József, Dr. Gál Kelemen, Gyulay Árpád, Dr. Gál Zsigmond, Hadházy Sándor, Kenessey Béla, Kántor Józsefné 909-re, Dr. Gehmenn Róbertné 909—910-re, Özv. Májay Istvánné 910-re Pál István, Puskás Lajosné 909—910-re, Szilágyi József, Özv. Simon Ferencné, Sincki Julia 908—910-re, Ürmösi Tivadar 909—910-re, Végh Mihály 910-re, Albert Aron, Albert Áronné és István, Hosszuaszó, Ütő Sándor Izsopallaga, Lengyel Ferenc Piski, Toth Sándor Aszód, Gegesi Samuné Torda 910-re, Zsigmond Károly Kolozsvár 909—910-re.

Előfizetői díjat fizettek; Dr. Balázs Ferenc, Dr. Ferenc Áron, Fazakas Ferenc, Osztián József Kolozsvár, Szabó Gézáné Csikszereda, Koronki János Alsórákos, Péterffy Domokos Nagyszeben, Mészáros István Torockószentgyörgy, Kelle Arthur Liptóújvár 910-re, Barabás Miklos, Elekes Jánosné, Reitter Aladárné Kolozsvár 909—910-re, Ürmössy Kálmán Körmöcbánya 909-re,

Thorockay Vencel Guraszáda, Ifj. Sári Józsefné, Barna Jánosné Füzesgyarmat, Kásás György Előpatak 910-re, Boér Gergely Kolozsvár 911-re, Toth Albert Bonchida 910-re.

Az abrudbányai fiók egylet tagjaiért befizetett 41 K. 80. f.

A háromszékköri fiókegylet pénztárába fizettek: Gergely Sándor Brassó 909-re Bölöni Vilmos és Vilmosné Sepsiköröspatak 907—908-ra, Simon László Sepsiszentgyörgy, Pál Gézáné Bölön 908 - 909-re, Szentiványi Miklos Szepsiszentgyörgy 909-re, Kiss Sándor Sepsiszentkirály 907-re József Mihály Kilyén 908—909-re, Varga András Bita 908—919-re, Barabás Ferenc Árkos, József Lajos, József Lajosné Sepsiszentgyörgy 910-re.

Az Unit. Közlöny költségeire ajándékozott Keller Arthur Liptóújvár 10 K. t. Dr. Gálffy Endréné Kolozsvár 15 K. t, az egylet perselyébe Barabás Károly Kolozsvár 2 K. t, Fogadják az egylet köszönetét.

Kolozsvár 1910 szept. 21-én,

Gálffy Lőrinc
pénztárnok

Az egylet t. tagjait kérve kérem sziveskedjenek a nagy ünnep évét azzal is emlékezetessé tenni, hogy Dávid Ferenc Egyletének járó csekély illetéket *mindnyájan befizetik.*

P á l y á z a t.

A Dávid Ferenc Egylet pályázatot hirdet. Megirandó Dávid Ferenc élete a nép számára. Egyszerű nyelven, vonzó alakban, kell elmondani a népnek az első unitárius püspök élettörténetét; úgy, hogy tudja bele képzelni magát abba a korba, a melyben Dávid Ferenc élt és vallást alapított.

A pályamű idegen kézzel írva 1911. május 1-ső napján déli 12 óráig benyújtandó alólirott alelnökhöz Kolozsvárra.

Jutalma 100 korona.

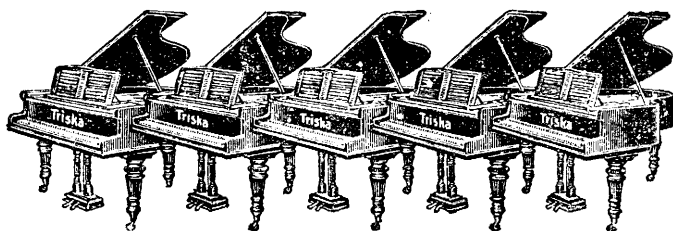
Kolozsvár 1910. szeptember.

Ferencz Józsefné,
alelnök.

Dr. Boros György,
titkár.

Zongorák, Pianinok

és Cimbalmok. — Csak elsőrendű gyártmányok. Legszolidabban vásárolhatók és bérelhetők

TRISKA J. hírneves zongoratermében Kolozsvárott. — Alapított 1870-ben.

Hangolásokat és javításokat szakszerűen készít.
Szakképzett hangolót vidékre is azonnal küld.

Mindenféle könyvnyomdai munkákat, modern kiállításban, gyorsan és jutányos áráért készít az

„Ellenzék“- nyomda

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

M. Á. V. ERDÉLYI FŐ- ÉS MELLÉKVONALAINAK MENETRENDJE.

Az összes vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. Érvényes 1910. május 1-től

I	Gy. 700	Sz. 820	Sz. 540	Gy. 935	ind Budapest k. p. u.	é.r.k.	Sz. 720	Gy. 730	Sz. 640	Gy. 955	
	Sz. 520	" 834	" 718	" 626	é.r.k.	Kolozsvár	ind.	" 606	" 1031	" 640	" 106
	" 540	" 906	" 832	" 646	ind		é.r.k.	" 510	" 959	" 609	" 1256
	" 701	" 1028	" 1017	" 800	é.r.k.	Ar.-Gyéres A)	ind.	" 344	" 837	" 437	" 1146
	" 732	" 1057	" 1057	" 821	é.r.k.	Kocsárd B)	ind.	" 307	" 808	" 405	" 1119
	" 832	" 1201	" 1232	" 858	é.k.	Tövis	ind.	" 157	" 725	" 307	" 1029
	" 844	" 1230	" 133	" 903	ind		é.r.k.	" 132	" 711	" 222	" 1000
	" 915	" 101	" 208	" 928	é.r.k.	Küküllőszög C)	ind.	" 101	" 650	" 153	" 930
	" 1006	" 157	" 308	" 1099	é.r.k.	Kis-Kapus D)	ind.	" 1212	" 616	" 1257	" 843
	" 1135	" 337	" 447	" 1112	é.r.k.	Segesvár E)	ind.	" 1040	" 515	" 1136	" 713
	" —	" 403	" 527	" 1131	é.r.k.	Héjasfalva	ind.	" 1008	" 454	" 1111	" —
	" —	" 753	" 856	" 29	é.r.k.	Brassó F)	ind.	" 636	" 220	" 740	" —
II	Gy. 700	Sz. 800	Gy. 200	Sz. 930	ind Budapest k. p. u.	é.r.k.	Sz. 610	Gy. 115	Sz. 725	Gy. 955	
	" 1212	" 329	" 654	" 602	é.r.k.	Arad	ind.	" 930	" 818	" 1125	" 416
	" 1221	" 404	" 704	" 632	ind		é.r.k.	" 850	" 808	" 1050	" 403
	" 309	" 902	" 1015	" 1052	é.r.k.	Piski α)	ind.	" 412	" 455	" 615	" 1255
	" 406	" 1032	" 1122	" 1217	é.r.k.	Alvincz β)	ind.	" 248	" 350	" 448	" 1142
	" 427	" 1053	" 1135	" 1237	é.r.k.	Gy.-Fehérvár γ)	ind.	" 230	" 337	" 429	" 1121
	" 451	" 1131	" 1157	" 110	é.r.k.	Tövis	ind.	" 200	" 315	" 355	" 1057
A.	Sz. 813	V. 1032	V. 716	Sz. 1036	ind Ar.-gyéres	é.r.k.	Sz. 420	V. 955	V. 250	Sz. 818	
	" 835	" 1054	" 738	" 1058	é.r.k.	Torda	ind.	" 400	" 935	" 230	" 758
B.	V. 204	Sz. 904	Sz. 438	Sz. 840	ind Kocsárd	é.r.k.	Sz. 805	Sz. 1020	Sz. 758	Sz. 106	
	" 241	" 941	" 513	" 840	é.r.k.	M.-Ludas B)	ind.	" 728	" 943	" 721	" 1229
	" 356	" 1055	" 630	" 1030	é.r.k.	M.-Vásárhely	ind.	" 610	" 823	" 602	" 1110
	" 408	V. 1110	V. 642	—	ind		é.r.k.	—	" 808	" 550	" 1100
	" 511	" 1213	" 745	—	é.r.k.	Szász-Régen	ind.	—	" 705	" 449	" 958
	" 608	" 111	" 842	—	é.r.k.	Déda	ind.	—	" 610	" 356	" 904
B ¹	V. 405	—	—	—	ind M.-Ludas	é.r.k.	Sz. 713	—	—	—	
	" 919	—	646	—	é.r.k.	Sajó-Magyarós	ind.	Sz. 127	" 455	—	—
	" 1016	—	743	—	é.r.k.	Besztercze	ind.	" 1240	" 400	—	—
C.	V. 236	Sz. 1021	V. 235	—	ind Küküllőszög	é.r.k.	V. 917	Sz. 155	V. 605	—	
	" 815	" 335	" 825	—	é.r.k.	Parajd	ind.	" 410	" 900	" 1240	—
D.	Sz. 224	Sz. 1019	T. 522	V. 650	ind Kis-Kapus	é.r.k.	V. 918	T. 252	Sz. 601	Sz. 1233	
	" 355	" 1155	" 725	" 856	é.r.k.	Nagy-Szeben D ¹)	ind.	" 726	" 100	" 430	" 1110
	" 812	V. 548	—	—	é.r.k.	Fogarás	ind.	Sz. 333	—	—	V. 442
D ¹	V. 521	V. 145	V. 831	V. 730	ind Nagy-Szeben	é.r.k.	V. 700	V. 322	V. 1009	V. 128	
	" 557	" 221	" 913	804	é.r.k.	N.-Disznód	ind.	" 627	" 248	" 935	" 1251
E.	V. 455	V. 1124	730	—	ind Segesvár	é.r.k.	V. 702	V. 442	V. 945	—	
	" 526	" 1154	800	—	é.r.k.	Héjasfalva	ind.	" 634	" 413	" 916	—
	" 725	" 155	952	—	é.r.k.	Sz.-Jdvarhely	ind.	" 454	" 230	" 730	—
F.	Sz. 540	Sz. 803	V. 251	Sz. 617	ind Brassó F ¹)	é.r.k.	Sz. 740	Sz. 1141	V. 529	Sz. 855	
	" 658	" 920	" 408	" 734	é.r.k.	S-Szt-György F ²)	ind.	" 620	" 1021	" 409	" 735
	" 817	" 1125	" 558	—	é.r.k.	Kovácszna	ind.	" 501	" 818	" 242	—
	" 1033	" 140	" 833	—	é.r.k.	Bereczk	ind.	" 250	" 600	" 1215	—
F ¹	V. 610	V. 927	V. 248	V. 1011	ind Brassó	é.r.k.	V. 730	V. 120	V. 727	V. 934	
	" 738	" 1053	" 413	" 1133	é.r.k.	Zernest	ind.	" 610	" 1200	" 615	" 817
F ²	Sz. 423	Sz. 708	Sz. 933	Sz. 744	ind S-Szt.-György	é.r.k.	Sz. 354	Sz. 725	Sz. 605	Sz. 1006	
	" 644	" 920	" 1145	" 1000	é.r.k.	Mádéfalva	ind.	" 145	" 517	" 355	" 755
	" 830	" —	" 122	—	é.r.k.	Gy.-Szt. Miklós	ind.	—	" 341	" —	" 621
α	Sz. 610	V. 1155	V. 402	V. 1127	ind Piski α ¹)	é.r.k.	V. 425	Sz. 1035	V. 236	Sz. 820	
	" 1006	" 353	" 755	" 420	é.r.k.	Petrosény	ind.	" 1201	" 715	T. 1054	T. 505
	T. 1157	" 601	" 924	" 623	é.r.k.	Lupény	ind.	" 1033	" 540	" 848	" 301
α ¹	T. 620	V. 1135	T. 425	V. 1122	ind Piski	é.r.k.	V. 405	T. 1025	V. 250	T. 810	
	" 722	" 1232	" 527	" 1219	é.r.k.	V.-Hunyad	ind.	" 349	" 923	" 154	" 708
β	Sz. 234	V. 740	Sz. 421	—	ind Alvincz	é.r.k.	Sz. 700	Sz. 1122	V. 858	—	
	" 640	" 1224	" 821	—	é.r.k.	N.-Szeben	ind.	" 305	" 743	" 350	—
γ	V. 437	V. 940	T. 436	—	ind Gyulafehérvár	é.r.k.	V. 723	T. 1103	V. 614	—	
	" 733	" 1232	" 747	—	é.r.k.	Zalathna	ind.	" 455	" 820	" 343	—